

Observationer i Ekerö kommun 2016

Linus Brobacke & Kjell Häggvik

För sjuttonde gången redovisas här fågelobservationer i Ekerö kommun. Kommunen förärades 2016 med två nya arter; brandkronad kungsfågel samt pungmes. Sammanlagt har nu 263 arter setts i kommunen. Under året sågs 193 arter. Vill ni veta mer om några reovisade fynd rekommenderas ett besök på Artportalen.

Vi kan här summera ännu ett fågelskådarår på Mälارörna. Under året sågs det 193 arter vilket är tre färre än 2015. Året bjöd dock på två nya arter för Mälارörna, först en brandkronad kungsfågel i Väsby hage och sedan en pungmes i Svartsjö dämme. Den senare nämnda stannade dessutom till många fågelskådares glädje kvar i fem dagar. Vidare kan nämnas ett andra fynd av lundsångare samt ett tredje fynd av härfågel. Ett annat roligt fynd var den kungsfiskare som uppehöll sig nedanför Ekebyhovsbacken i över en månad på vårvintern.

Några arter som inte ses regelbundet på Mälارörna men som sågs 2016 är: prutgås, alfågel, smålom, gråhakedopping, ägretthäger, brun glada, stäpphök samt hökuggla. Det är också roligt att skäggmesen efter några svåra år verkar vara tillbaka i våra vassar. Kyrkpölen var under året en av de bästa vadarlokalerna i kommunen, bl.a. sågs 9 myrsnäppor där.

Tundrasvan (Mindre sångsvan) *Cygnus columbianus*

I Fiskarfjärden observerades 3 mindre sångsvanar i isvak hela eftermiddagen den 16.3 (Jan Sondell) och 17.3 passerade 3 ex norrut vid Skå (Janne Björk). En familj på 2+5 ex sågs Ekerö återvinningscentral, 17.11 (Bertil & Ulla Dolk) samt 1 ex 3.12 passera Hagaringen (Bertil & Ulla Dolk).

Sädgås *Anser fabalis*

Årets första observationer av 5 sädgäss av nominatrasen *Anser fabalis fabalis* gjordes vid fågel-

tornsparkeringen. (Bertil & Ulla Dolk, Janne Björk, Rune Jonsson m.fl.). Mellan 9.3 och 29.4 sågs grupper om upp till 5–6 ex där. Tundra-sädgäss (*Anser fabalis rossicus*) fanns på lokalen mellan 8.3 och 11.3 (Bertil & Ulla Dolk, Kjell Häggvik, Glenn Cornland m.fl.) Två höstobservationer har gjorts i kommunen; 18.9 11 ex rastande vid Stenkulla hpl., Munsö (Mats Andersson) och 1 ex födosökande vid fågeltornsparkeringen, Svartsjövik 5.10 (Bertil & Ulla Dolk).

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

1 observation med 18 ex individer som sträckte mot NV gjordes 25.3 vid östra delen av Svartsjövik (Janne Björk och Glenn Cornland).

Bläsgås *Anser albifrons*

Ett stort antal (78 st) observationer gjordes på våren mellan 4.3 och 20.5. Största antal individer som var 24 ex 10.4 vid Kyrkpölen på Adelsö (Hasse Andersson). Många gäss uppträdde också vid Svartsjövik. Inga bläsgäss sågs på hösten.

Grågås *Anser anser*

3 000 ex rastande i Kyrkpölen, Adelsö 2.9 (Birgit Svensson, Hasse Andersson) och 1 500 sågs vid Väderstationen Adelsö 26.8. Dessa antal överträffar tidigare högsta notering på 1 200 från 2009, även det på Adelsö. Vårens höjdpunkt blev 350 ex, Svartsjövik 9.3 (Gigi Sahlstrand).

Prutgås *Branta bernicla*

1 observation gjordes på hösten 17.10 rastande

Spetsbergsgås och sädgås.

vid Torslunda dagvattendamm (Glenn Cornland, Kjell Häggvik). Prutgås noteras inte årligen men har setts cirka 20 gånger i kommunen.

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

13 ex Fiskarfjärden 16.3. Totalt fanns ca 5 revir på Fiskarholmen (Jan Sondell). Vårsträcket pågick till 6.6. Höstflytten pågick till 5.11 (Jan Wernerman) och största antal uppgick till 1 000 ex sträckande väst i Mastområdet 28.10 (Per Lönnborg). Vid Drottningholmsparken ruvade vitkindad gås 29.5 (Ari Määttä) och 3.6 sågs 4 pull.

Snatterand *Anas strepera*

Snatterand observeras först i Svartsjö däme 18.3 (Kjell Häggvik). Största antal under året uppgick till 50 ex i Svartsjö däme 30.8 (Rune Jonsson). 3 ungar sågs 9.6 i Svartsjö däme (Jan Wernerman). Från 15.7 sågs 5 honor med kullar som då var högst en vecka gamla (Glenn Cornland). Totalt ca 30–40 ex snatteränder inklusive årsungar ses i Svartsjö däme i andra halvan av juli (Sven-Erik Schultzberg, Ola Jörnstedt). Under senhösten noterades årets sista 25 snatteränder sågs 4.11 i Svartsjö (Niklas Näsander).

Bläsand *Anas penelope*

Största antal uppgick till 30 ex i Menhammarsviken 9.4 (Jan Wernerman). Under högsommaren gjordes 5 st observationer av enstaka individer mellan 19.6 och 7.7: Svartsjö däme 19.6 (Rune Jonsson), 20.6 (Maria Alsterlund), 25.6 (Kjell Häggvik), 6.7 (Glenn Cornland) och 7.7 (Jan Wernerman).

Kricka *Anas crecca*

Största antal uppgick till 110 ex i Svartsjö däme 11.9 (Glenn Cornland). Konstaterad häckning vid Svartsjömaden 19.6 med 9 ungar (Gigi Sahlstrand).

Stjärtand *Anas strepera*

Torslunda dagvattendamm 2.9 och sedan Svartsjö däme 11.9, 28.9 samt 2.10–3.10. Totalt 6 observationer av hona eller honfärgad som rastar och födosöker (Glenn Cornland, Janne Björk, Gigi Sahlstrand m.fl.).

Årta *Anas querquedula*

Ett större antal observationer från våren 19.4 till 7.6, högst 3 st samtidigt. Par kunde konstateras i

Unga bläsänder.

lämplig häckningsbiotop men inga häckningar är rapporterade. Observationerna gjordes i Svartsjö dämme, Svartsjömaden och Kyrkpölen på Adelsö.

Skedand *Anas clypeata*

Årets första observation 31.3, 2 ex (Kjell Häggvik). Största antalet i Svartsjöviken blev 8 ex 7.5 (Bengt Eriksson) och 7 ex 11.8 (Bertil & Ulla Dolk). Observationer i lämplig häckningsbiotop har gjorts i: Svartsjö dämme, Svartsjöviken, Menhammarsviken, Kyrkpölen och Torslunda dagvattendamm.

Brunand *Aythya ferina*

Bonadammen är en av kommunen säkraste lokaler för brunand. 21 ex 11.6 (Jan Wernerman). Även häckningsobservationer gjordes i Ölsta tegeldamm 1.4 (Gigi Sahlstrand) och Svartsjö dämme under april (Jan Wernerman m.fl.). Årets sista brunand sågs 10.9 vid Kaggeholm (Peter Lindvall).

Vigg *Aythya fuligula*

Största antal uppgick till 500 ex födosökande i

Väntholmsviken tidigt på året 3.1 (Gigi Sahlstrand) varav 85 % var hanar.

Alfägel *Clangula hyemalis*

2 st rastade 17.4 vid Brygghusviken, Sättra naturreservat på Adelsö (Birgit Svensson, Hasse Andersson, Ulf Nilsson). Alfägel sågs senast 2012 i kommunen.

Sjöorre *Melanitta nigra*

13 observationer i år men bara 1 obs. i fjol. Största antal 40 ex flygande, sedda från Färjstadens båtplats 2.5 (Janne Björk, Glenn Cornland). Övriga observationer: Lambarudd 9 och 10 april: 9+1+5+1 ex (Ulf Nilsson, Per Lönnborg, Kjell Häggvik), Fiskarfjärden 17 april, 9 ex (Marianne Dannbeck, Glenn Cornland, Bertil & Ulla Dolk), Rastaholm 22 april, 6 ex (Jan Wernerman), Lambarudd 26 april, 1 par (Ulf Nilsson) och på hösten 2 ex 5 november i Fiskarfjärden (Jan Sondell).

Svärta *Melanitta fusca*

1 observation om 6 ex i Väntholmsviken 18.4

(Gigi Sahlstrand). Svärta ses nästan årligen men 6 ex är en tangerad högsta notering.

Salskrake *Mergellus albellus*

Största antal under året uppgick till 32 ex i Menhammarsviken 13.11 (Jan Wernerman).

Menhammar hade större ansamlingar under våren från 28.3 till 5.4 med som mest 15 ex (Jan Wernerman). Höstsamlingarna var ännu större från 13.11 till 29.12 med, de 32 ex 13.11, 27 ex 19.11 (Jan Wernerman) och 17.12 (Jan Wernerman). I Igelviken sågs 10 ex 5.11 (Glenn Cornland). Svartsjövikén hade sin topp på våren 27–28.3 med 20 ex (Per Lönnborg, Ulf Nilsson) och Grankulla gård, Färingsö samlade 30 ex 23.12 (Christian Lagström).

Småskrake *Mergus serrator*

Årets flesta småskrakar observerades på våren i perioden mellan 9.4 till 3.5, med de allra flesta mellan 13.4 och 17.4. En observation gjordes på hösten 9.10 vid Kyrkpölen, Adelsö av 7 ex som födosökte (Jan Wernerman). Årets största samling blev vårens sista, då 8 ex sågs i Brygghusviken, Adelsö (Hasse Andersson).

Flygande rödrom.

Foto: Kjell Häggvik

Vaktel *Coturnix coturnix*

Observationer på våren skedde bl.a. vid följande två tillfällen, vid Lovö kyrkängar hördes 2 ex 18.5 (Peter Almström m.fl.) och vid Svartsjövikén hördes 1 ex 17.6 (Janne Björk m.fl.).

Rapphöna *Perdix perdix*

1 ex rapporterat från vägkorset Iländavik/skär mot Eldgarnsö 20.11 (Staffan Wolter, Roger Månsson)

Smålom *Gavia stellata*

Smålom observeras inte så ofta på Mälärörna. Total cirka 20 observationer är gjorda varav de senaste före 2016 var 2011 vid Rastaholm (Jan Wernerman). I år sågs 1 ex rastande vid Prästfjärden 16.4 (Glenn Cornland).

Storlom *Gavia arctica*

Vårobservationerna i kommunen är gjorda från 13.4 på Adelsö från Sättra naturreservat (Kjell Häggvik, Bertil & Ulla Dolk, Hasse Andersson m.fl.) fram till 30.5. Övriga lokaler där storlom setts är Prästfjärden, Färjestadens båtplats, Kyrkpölen, Lindby brygga, Mörbyfjärden och Väntholmsviken. Flest antal var 6 ex rastande på Prästfjärden 16.4 (Glenn Cornland).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Smådopping är en art som är häckande i Sverige men i ett relativt litet antal (390 par enligt Fåglar i Sverige 2012). Bonadammen är den fågellokal som hyst smådopping sedan 2006 med undantag för 2010 och 2011. Där noterades 2016 2 adult + 4 pulli födosökande 6.7 (Jan Wernerman) samt 1+2 ex 13.8. Observationer är gjorda i kommunen mellan 31.3 och 30.10.

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Största antal uppgick till 78 ex i Fiskarfjärden 1.10 (Jan Sondell). Sena observationer är gjorda i november, t.ex. 47 ex 10.11 i Väntholmsviken (Gigi Sahlstrand).

En påbörjad kolonibildning öster om Gällstaö spolierades av villaägare som slog vass under

häckningstid. En flock på 45 hemlösa skäggdoppingar kunde räknas in på vattnet utanför 28.6 (se också sid 37).

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

En observation av gråhakedopping har gjorts under året och det var vid Brygghusviken, Adelsö 11.4 (Birgit Svensson, Hasse Andersson).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Ett större antal observationer av svarthakedopping mellan 8.4 till 25.7, dock ingen med konstaterad häckning även om observationer skett i häcktid och lämplig biotop. Svarthakedopping har setts i Bonadammen, Drottningholmsdammarna, vid Lambarudd, Torslunda dagvattendamm och Ölsta tegeldamm.

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Största antal uppgick till 200 ex födosökande vid Skansholmen 6.7 (Bertil & Ulla Dolk). Flocken drev småfisk i cirklande rörelser utanför Skansholmen.

Rördrom *Botaurus stellaris*

Rördrom har noterats 59 gånger från 29.3 (Lars-Erik Hammar) och fram till 27.7 (Jan Wernerman). Dominerande lokaler var i Svartsjövikén inkl. Dämmet, Menhammarsviken och Eldgarnsö.

Ägretthäger *Casmerodius albus*

Observation av 1 ägretthäger gjordes från 29.4 till 13.5 (Gigi Sahlstrand m.fl.). Observationerna gjordes i Svartsjö dämme och även från Klippans väg. Möjligen kan det ha varit samma individ under hela denna period.

Bivråk *Pernis apivorus*

Bivråk har observerats från 18.5 och sista säkra obsen blev 4.9. De allra flesta var förbiflygande fåglar, dock skedde några i häcktid; Eldgarnsö 2 ex 11.7 (Urpo Könnömäki) och vid Husby-Munsö sågs 3 ex 15.7 (Birgit Svensson, Hasse Andersson).

Brun glada *Milvus migrans*

Brun glada observerades vid ett tillfälle: 1 ex sträckte över Jungfrusundsåsen vid Skytteholms golfbana 21.8 (Jan Wernerman, Urpo Könömäki, Mats Gothnier och Kjell Häggvik). Brunglada har under åren observerats endast 14 gånger i vår kommun.

Röd glada *Milvus milvus*

Sträckande röd glada (1 ex) sågs under året vid östra delen, Svartsjövikens 30.4 (Glenn Cornland) och vid Svartsjö dämme 28.5 (Bertil & Ulla Dolk). Röd glada har under åren noterats drygt 20 gånger i vår kommun, dock vid några tillfällen av flera samtidigt, vilket medför att antalet röd glada som setts mer troligt är drygt 10.

Stäpphök *Circus macrourus*

21.8 observerades 1 ex, en art som under åren observerats endast 6 gånger. Stäpphök har setts oftare regionalt denna höst.

Ormvråk *Buteo buteo*

Under vinterperioden som mest med 5 ex runt Svartsjövikens 27.2 (Glenn Cornland, Bertil & Ulla Dolk).

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Fjällvråk ses under vår kallare period med början på hösten och kvardröjande till våren. Ett stort antal observationer (79 st) skedde på våren mellan 1.1 och 15.3. Största antal individer var 2 st. Sista vårobservationen gjordes 29.4 vid Menhammar då en fjällvråk mobbades av brun kärrhök (Bertil & Ulla Dolk) och första på hösten sågs 10.9 (Mikael Nederman m.fl.).

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Vid 4 tillfällen sågs kungsörn från Ekerö, varav 2 av observationerna troligen gällde samma individ. 1 ex flög förbi Ekerö återvinningscentral 5.6 (Bertil & Ulla Dolk). Över Ekebyhovsbacken sågs 1 ex 5.11 (Jan Sondell). Den 12.11 sågs en 2K individ flyga förbi Ekebyhovsbacken (Bertil &

Ulla Dolk) och bara minuter efteråt ses kungsörn flyga förbi Eriksten Skärvik över Jungfrusundsåsen (S Schröder).

Tornfalk *Falco tinnunculus*

En tidig observation av tornfalk görs 10.3 vid Stav, Kungsberga (Marianne Dannbeck). Ett 20-tal observationer görs fram till 13.9 vid Ekerö kyrka (Per Lönnborg).

Stenfalk *Falco columbarius*

7 observationer gjordes under året. Första var 6.4 (Sven-Erik Schultzberg) och sista 28.9 (Gigi Sahlstrand), båda förbiflygande vid Svartsjövikens. Övriga lokaler som har noteringar är Bonadammen, Brygghusviken och Sättra naturreservat.

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Konstaterad häckning vid Väntholmsviken och Grankulla gård. Vid Väntholmsviken 9.7 blir lärkfalken väldigt upprörd och varnar över en havsörns närvaro samt jagar efter den, vilket är en indikation på häckning. Senare har 2 ex flyttat sig ca 300 m från bopplatsen mellan Väntholmsviken och Hilleshögviken och tigglåten från ungar hörs, 6.9 (Gigi Sahlstrand). Vid Grankulla gård 4.9 ses en stationär unge från årets häckning flyga förbi (Christian Lagström). Flera fina upplevelser ges av lärkfalk under året, bl.a när 2 lärkfalkar jagade trollsländor med framgång vid Svartsjö dämme 30.8 (Rune Jonsson).

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Ett normalår av pilgrimsfalksobservationer. Först ut är Thorslunda 3.4 (Glenn Cornland). Vid Svartsjövikens fågeltornsparkering ses 1 ex 30.4 (Janne Björk) och 20.9 (Bertil & Ulla Dolk). Även från Hagaringen görs 2 observationer 27.5 och 30.9 (Bertil & Ulla Dolk). Vid Ricksättra sågs 1 ex 2.9 (Anders Eriksson). Vid alla dessa tillfällen ökar spänningen i luften när pilgrimsfalken visar sig.

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Vattenrallen hörs ofta och ses sällan, dock visade

Foto: Kjell Häggvik

Brun glada.

sig 1 ex 16.1 vid Sötvattenslaboratoriet (Jan Wernerman). Sist hördes vattenrall 22.9 vid Mastområdet på Lovö (Fredrik Thernlund). Spelande fåglar har rapporterats från Kyrkpölen på Adelsö, Lindhaga på Färingsö, Menhammarsviken, Snorran, Svartsjövikens lokaler, Väntholmsviken samt Ölsta tegeldamm.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

16 st observationer under en kort period på våren skedde mellan 1.5 vid Svartsjövik (Janne Björk) och 14.5 vid Snorran (Bengt Legnell, Glenn Cornland). Förutom runt Svartsjövik där flest iakttagelser gjordes noteras även observationer från Älvnäsviken vid Tranholmen 3.5 (Per Lönnborg).

Kornknarr *Crex crex*

En kornknarr har observerats vid Skarnholmens ängar från 19.6 till 27.6 (Glenn Cornland, Marianne Dannbeck, Gigi Sahlstrand m.fl.). 6 av 7 observationer gjordes mellan 2200 och 2315

utom vid ett tillfälle då den kunde höras på dagen kl 1000 20.6 (Janne Björk).

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Sannolika häckningar vid Svartsjö dämme och Mastområdet, då flera observationer av årsungar gjorts på båda lokalerna samt då observationer gjorts i häcktid. I Mastområdet sker observationer i häcktid 11.4 och 9.5 (Fredrik Thernlund) och 29.5 (Ari Määtä) samt årsungar hörs 11.7 (Ulf Nilsson) och ses 20.8 (Jan Wernerman). I Svartsjö dämme ses 1–3 årsungar 3.10 (Kjell Häggvik, Gigi Sahlstrand). Övriga lokaler där rörhöna iakttagits; Bonadammen, Ilända träsk, Kyrkpölen, Rishögsdammen vid Prästnibble, Torslunda dagvattendamm och Ölsta tegeldamm.

Trana *Grus grus*

Trana har setts mellan 8.3 (Bertil & Ulla Dolk) och 2.10 (Kurt Idstam) i år. Några häckningsiakttagelser är gjorda såsom parningsceremonier vid Malmviks strandängar 14.4 (Bertil & Ulla Dolk).

Största antal observerade är 19 ex sträckande norr över Grankulla gård 27.3 (Christian Lagström).

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Första observationerna av strandskata blev 2 ex rastande Gällstaö, Fiskarfjärden 29.3, på brygga nästan hela dagen (Jan Sondell) och vår sista observation blev 1 ex på Skytteholms golfbana 9.7 (Urpo Könnömäki, Kjell Häggvik). Största antal sågs 1.5–16 ex sträckande SO från Färjestadens båtplats över Lövfjärden (Glenn Cornland). Vid Drottningholms slott gjordes en del observationer i häcktid mellan 1.4 och 24.4 (Jan Wernerman, Mats Andersson). Vid Kyrkpölen gjordes liknande iakttagelser från 9.4 till 11.6 (Jan Wernerman, Hasse Andersson m.fl.). Någon häckning kunde inte konstateras

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

2 par häckade vid Kyrkpölen med upp till 5 ungar som resultat, 24.6 och 26.6 (Hasse Andersson). Även vid Svartsjö dämme är årsungar observerade 11.8 (Glenn Cornland). Störst antal noterade är 8 ex födosökande Kyrkpölen 6.7 (Jan Wernerman). Sista observationen görs 4.9 vid Kyrkpölen (Hasse Andersson).

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Första observationerna görs vid Malmviks strandängar 14.4 (Sven-Erik Schultzberg) och Kyrkpölen 14.4 (Bertil & Ulla Dolk) och den sista av 1 ex förbiflygande över Mastområdet 4.10 (Per Lönnborg). Största ansamlingen är 6 ex i Kyrkpölen 21.8 av ett lag i artrallyt (Mats Gothnier, Christian Lagström, Kjell Häggvik, Urpo Könnömäki, Jan Wernerman). Några observationer är gjorda av årsungar; 2 ex 1K Svartsjö dämme 21.8–22.8 (Lennart Didrik). Underarten *tundrae* ses med 3 ex vid Svartsjö dämme 14.5 (Bengt Legnell, Glenn Cornland).

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Största antal uppgick till 38 ex i Mastområdet 29.4 (Gunilla Olsson). 5 ex sågs vid Svartsjöviken

2.4 (Janne Björk) och sist sågs ljungpipare vid fågeltornsparkeringen, Svartsjöviken 18.9 (Bertil & Ulla Dolk). Vid Lovö kyrkängar sågs 1 ex 7.7 (Fredrik Thernlund) vilket är en ovanlig tidpunkt för arten på Mälärörna.

Småsnäppa *Chalidris minuta*

6 ex rastade i Svartsjö dämme mellan 19.8 och 22.8 (Bertil & Ulla Dolk, Kjell Häggvik m.fl.).

Mosnäppa *Calidris temminckii*

1 ex sågs i Svartsjö dämme 9.5 (Gigi Sahlstrand) och 6 ex 14.5 (Bengt Legnell, Glenn Cornland). Arten sågs även vid Torslunda dagvattendamm bl.a. 16.5 (Glenn Cornland) och Kyrkpölen 22.5–30.5 (Hasse Andersson, Marianne Dannbeck, Lars-Erik Nilsson). Sista obs var i Dämmet 15.7 (Glenn Cornland).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

1 ex. i Svartsjö dämme från 11.8 (Bertil & Ulla Dolk) och i Kyrkpölen bl.a. 21.8 då en årsunge sågs födosöka (Mats Gothnier, Christian Lagström, Kjell Häggvik, Urpo Könnömäki, Jan Wernerman) till årets sista observation 1 ex 1K rastande i Kyrkpölen 4.9 (Hasse Andersson).

Kärnsnäppa *Calidris alpina*

Kärnsnäppa har setts i kommunen under perioden 24.6 till 11.9, flest gånger i Kyrkpölen och med flest till antalet 4 ex 8.8 i Kyrkpölen 8.8 (Hasse Andersson). 1 ex. Svartsjöviken 8.27 (Jan Wernerman), i Svartsjö Dämme 8.8–9.8 och Torslunda dagvattendamm 11.9 (Glenn Cornland).

Myrsnäppa *Limicola facinellus*

8–9 ex. 28.5–29.5 i Kyrkpölen (Birgit Svensson, Hasse Andersson, Carina Häger, Kjell Kroon m.fl.)

Brushane *Philomachus pugnax*

Årets toppnotering är 20 ex i Kyrkpölen 14.5 (Bengt Legnell, Glenn Cornland).

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*

6 observationer: 21.4 vid Kyrkpölen (Marianne Dannbeck), Svartsjövikens 1.5 (Janne Björk), och 3.5 (Glenn Cornland), Malmviks strandängar 8.5 (Sven-Erik Schultzberg), Eldgarnsö 10.5 (Kurt Idstam) samt 15.8 vid Svartsjö däme (Bertil & Ulla Dolk).

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

Året startade med en mycket tidig iakttagelse av enkelbeckasin vid Torslunda i diket mellan åkarna 6.1 (Patrik Engström). I övrigt observerades enkelbeckasin mellan 21.3 (östra delen av Svartsjövikens, Kjell Bergström) och 24.9 (Kyrkpölen, Hasse Andersson). Största ansamlingen var 25 ex i Svartsjö däme 19.4 (Jan Wernerman).

Morkulla *Scolopax rusticola*

En tidig observation gjordes 1.1 vid Rastaholm (Urpo Könnömäki, Jan Wernerman).

Myrspov *Limosa lapponica*

Året gav liksom 2014 6 st observationer, emedan 2015 endast hade 1 obs. Myrspov sågs från Svartsjö däme 23.7 (Jan Wernerman) och 15.8 (Bertil & Ulla Dolk), Ricksättra 6.8 (Anders Eriksson), Kyrkpölen 8.8 (Hasse Andersson, Glenn Cornland) samt Furuhem 10.8 (Glenn Cornland).

Småspov *Numenius phaeopus*

Årets enda småspovar (5 ex) sågs vid Torslundaåkrarna 16.5 (Glenn Cornland).

Storspov *Numenius arquata*

Storspov observerades 14 gånger mellan 3.4 och 25.6. Största antal uppgick till 35 ex sträckande sydväst över Hagaringen Ekerö 23.6 (Bertil & Ulla Dolk). Det är den största flocken sedan 2004 (Urpo Könnömäki) och den tredje största totalt sett.

Skogssnäppa *Tringa ochropus*

3 ex i Svartsjö däme 28.3 (Per Lönnborg).

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Under vårsträcket gjordes 8 observationer och under höststräcket 30 observationer.

Gluttsnäppa *Tringa nebularia*

Under vårsträcket gjordes 19 observationer och under höststräcket 40 observationer.

Grönben *Tringa glareola*

Före 20 april gjordes 3 observationer vilket är tidigt: Malmviks 14.4 (Bertil & Ulla Dolk), Svartsjövikens 17.4 (Gigi Sahlstrand) och Svartsjövikens 20.4 (Janne Björk, Glenn Cornland). Största antal uppgick till 113 ex. sträckande norr över Svartsjö däme 7.5 (Per Lönnborg, Janne Björk, Glenn Cornland m.fl.)

Rödben *Tringa totanus*

Spel/sång noterades i Svartsjö däme 8.5 (Bertil & Ulla Dolk) samt 1–2 individer i Svartsjö däme 29.5 (Ari Määttä) och 4.6 (Gigi Sahlstrand). Någon häckning har dock inte konstaterats. Som mest 3 ex födosökande Svartsjö däme 29.6 (Kurt Idstam).

Dvärgmås *Larus minutus*

1 ex. på våren 8.5 vid Svartsjö däme (Bertil & Ulla Dolk, Janne Björk, m.fl.). På Björkö noterades arten 30.5 (Thomas Ahlperby) och vid Gällstaö 20.7 av en 2K+ sträckande väst (Jan Sondell).

Skrattmås *Larus ridibundus*

Ca 15 par häckade på Fiskarholmen (Jan Sondell). Stora ansamlingar av skrattmås har setts under året och de högsta noteringarna är 100 ex från fågeltornet, Svartsjövikens 16.4 (Ari Määttä) och 100 ex i Svartsjö däme 14.5 (Bengt Legnell, Glenn Cornland).

Silltrut *Larus fuscus*

I Torslanda dagvattendamm där silltrut har häckat sedan 2011 anländer honan rekordtidigt 29.3, revir upprättas 3.4 då paret är på plats och andra halvan av maj ruvar paret. Största ansamling av

Hornugglan gör sig smal.

silltrut under året blir 25 ex. i Jungfrusund 5.4 (Jan Wernerman). Arten häckade med 10–15 par strx utanför vår kommun på Vårbyberget och kan ses från färjan.

Ljusmantlad silltrut, *Larus fuscus graellsii/intermedius/heuglini*, har setts på Drottningholmsbrons stolpar tillsammans med vår vanliga underart av silltrut fuscus mellan 30.7 och 10.8 (Niklas Westermark, Sven-Erik Schultzberg).

Havstrut *Larus marinus*

9 ex sågs sträckande nordväst vid Färjstaden 19.3 (Glenn Cornland).

Silvertärna *Sterna paradisaea*

2 ex av silvertärna ses förbiflygande från Färjstadens båtplats 1.5 (Glenn Cornland) och 19.5 ses också 2 ex förbiflygande vid Jungfrusund (Jan Wernerman).

Fisktärna *Sterna hirundo*

Ca 35 par fisktärna häckade på Fiskarholmen tillsammans med skrattnås (Jan Sondell). Största antal 50 ex i Prästfjärden 14.5 (Bengt Legnell, Glenn Cornland) och i Näs fjärden 27.5 (Ragnar Lagerkvist).

Skogsduva *Columba oenas*

2 ex vid Svartsjövik (Glenn Cornland m.fl.), 28 ex 24.2 vid Lovö prästgård (Sven-Erik Schultzberg). Största antal under året uppgick till 200 ex vid Lovö prästgård 21.3 (Ola Jörnstedt) och Lovö kyrkängar 28.3 (Bengt Legnell, Sören Lindén).

Turkduva *Streptopelia desaocto*

Turkduva har setts 2 gånger under året, i Närlunda 12.8 (Janne Björk) och Träkvista 28.8 (Linus Brobacke).

Skogsduva, par i vådräkt.

Gök *Cuculus canorus*

Första göken för i år hördes vid Lindhaga på Färingsö 3.5 (Janne Björk). Därefter hördes ca 25 fåglar ropa utspritt på hela Mälärörna.

Hökuggla *Surnia ulula*

Den hökuggla som hittades i slutet av 2015 vid Bonadammen på Munsö valde att stanna de 2 första dagarna under 2016 (Mats Andersson m.fl.).

Hornuggla *Asio otus*

Konstaterad häckning vid Drottningholms golfbana där upp till 3 ungar noterades mellan 31.4–23.6 (Glenn Cornland m.fl.). Trolig häckning vid Skarnholmens ängar där adult fågel sågs med föda åt ungar 19.6 (Gigi Sahlstrand, Marianne Dannbeck).

Jorduggla *Asio flammeus*

1–3 ex vid Menhammarsviken 26.4–21.5 (Jan Wernerman m.fl.)

Tornseglare *Apus apus*

Ett ovanligt sent fynd 17.9 i Knalleborg (Staffan Wolter).

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Äntligen en stationär kungsfiskare på Mälärörna! De 17.1 upptäckte Linus Brobacke en kungsfiskare vid dikesmyningen nedanför Ekebyhovsbacken. Fågeln höll sig till många fågelskådares glädje kvar till 29.2. En kungsfiskare vid Svartsjö kanal 28.3 (Roger Månsson m.fl.). Detta är de tionde samt elfte fyndet av arten på Mälärörna.

Härfågel *Upupa epops*

Den 17.5 såg Claes Gyllensten en härfågel i Torslunda. Efter samtal med Glenn Cornland samt sökande på nätet kunde arten fastställas. Detta är tredje fyndet av arten på Mälärörarna.

Mindre hackspett *Dendrocopus minor*

Ingen konstaterad häckning men ca 12 revirhävande hanar har rapporterats vilket är inom normalfyndbildens. Parning eller parningsceremonier har noterats på Eldgarnsö 1.5 2016 (Jan Wernerman) samt vid Jungfrusund 30.5 (Bertil & Ulla Dolk).

Göktyta *Jynx torquilla*

Ca 20 revirhävande hanar har rapporterats under året. I östra delen av Svartsjövikens, ringmärktes 10 ungar 17.6 (Gigi Sahlstrand).

Trädlärka *Lullula arborea*

Sjungande fåglar: 1–3 ex Grustaget, Träkvista 25–26.3 (Per Lönnborg), 1 ex Hagalund 26–28.3 (Hasse Andersson, Birgit Svensson), 1 ex Rishögsdammen, Prästnibble 30.3 (Gigi Sahlstrand), 2 ex Sandudden 4.4 (Bertil o Ulla Dolk), 2 ex Löten 7.4 (Mats Gothnier), 1 ex Bergahage, Svartsjölandet 7.4 (Janne Björk), 1 ex Stenkulla äng, Hagalund 10.4 (Hasse Andersson, Birgit Svensson), 1 ex Kyrkpölen, Adelsö 28.4 (Jan Wernerman), 1 ex Snorran 30.4 (Jan Wernerman), 2 ex Löten 1.5 (Mats Andersson), 1 Hagalund ex 4.5 (Glenn Cornland), Stenkulla äng, Hagalund 1 ex 14.5 (Glenn Cornland, Bengt Legnell).

Backsvala *Riparia riparia*

Kommunens enda lokal är grustaget Löten på Munsö. Här räknades 220 fåglar och 440 bohål i två kolonier 29.5 och 1.6. (Bengt Legnell, se även separat artikel, sid 15).

Ladusvala *Hirundo rustica*

Ett relativt tidigt fynd: 1 ex Kyrkpölen 15.4 (Hasse Andersson, Birgit Svensson).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

1 ex Berga gård 8.9 (Fredrik Thernlund), 2 ex Svartsjövikens 10.9 (Staffan Wolter), 1 ex Svartsjövikens 11.9 (Janne Björk), 1 ex Torslunda 11.9 (Glenn Cornland), 1 ex Svartsjö däme 14.9 (Bertil o Ulla Dolk), 2 ex Väntholmsvikens 2.10 (Gigi Sahlstrand).

Gulärta *Motacilla flava*

Konstaterad häckning i Svartsjö däme där 3 ungar sågs 29.6 (Kurt Idstam) samt vid Malmviks strandängar där 1 unge sågs 29.6 (Sven-Erik Schultzberg).

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Som mest 300 ex i Kungsberga 17.12 (Marianne Dannbeck).

Strömstare *Cinclus cinclus*

1 ex Väntholmsvikens 26.10 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Norrby skog 30.12–31.12 (Kjell Häggvik, Ulf Nilsson).

Rödhake *Erithacus rubecula*

Vinterfynd: 17 rapporter varav några långstannare: 1 ex Brunna 1.1–20.2 (Per Lönnborg), 1 ex Ekerö Sommarstad 1.1–23.2 (Kjell Häggvik), 1 ex Furuhem 4.1–5.2 (Glenn Cornland), 1–2 ex Huvududdens naturreservat 4–23.12 (Jan Wernerman m.fl.).

Blåhake *Luscinia svecica*

1 ex Berga gård 24.8 (Fredrik Thernlund), 1 ex Skarnholmens ängar 30.8 (Marianne Dannbeck), 1 ex fågeltornsparkeringen, Svartsjövikens 1.9 (Janne Björk), 1 ex Lovö kyrkängar 1.9 (Fredrik Thernlund), 1 ex Svartsjö däme 14.9 (Kjell Häggvik), 1 ex Mastområdet 15 sep (Björn Phragmén), 1 ex Svartsjö däme 18.9 (Peter Lindvall), 1 ex 17.9–24.9 fågeltornsparkeringen, Svartsjövikens (Jan Wernerman m.fl.).

Dubbeltrast *Turdus vicivorus*

Vinterfynd: 22 rapporter av 1–3 fåglar januari – fe-

Pungmes på sten vid Svartsjöviken.

bruari och i december av arten som finns på öarna hela vintern, oftast i anslutning till mistelbestånd. Inga observationer övriga månader.

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

1–4 ex Skarnholmen 21.5–23.6 (Urpo Könömäki m.fl.) 1 ex Malmvik-Ekenäs 27.5 (Mats Andersson), 1 ex Mastområdet 30.5–6.7 (Kjell Häggvik m.fl.), 1 ex Eldgarnssundet 27.6 (Staffan Wolter, Roger Månsson).

Kärrsångare *Achrocephalus palustris*

1–2 ex Eldgarnsö 31.5 (Bertil o Ulla Dolk, Janne Björk), 1 ex Lovö kyrkängar 1.6–22.6 (Gigi Sahlstrand m.fl.), 1 ex Skarnholmens ängar 4.6–11.6 (Jan Wernerman m.fl.), 2 ex Svartsjö dämme 22.6 (Roger Månsson), 1 ex Kyrkpölen 6.7 (Jan Wernerman).

Härmsångare *Hippolais icterina*

Ca 15 sjungande fåglar har rapporterats i år vilket är inom normalfyndbildens av arten.

Törnsångare *Sylvia communis*

Första fågeln hördes sjunga redan 2.5 vid Ekebyhovsbacken (Bertil o Ulla Dolk), bara en gång tidigare har fågeln noterats så tidigt på året

Lundsångare *Phylloscopus trochiloides*

Andra fyndet av arten på Mäläröarna då ett ex sågs och hördes i Väntholmsviken 6.9 (Gigi Sahlstrand).

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Vinterfynd av arten är mycket ovanligt men i år hördes ett ex sjunga i Ekebyhovsparken 27.1 (Bertil o Ulla Dolk).

Fynd under häckningstid: 1 ex Klippans skog 20.6 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Strandskogen 25.6 (Per Lönnborg), 1 ex Klippans väg 16.7–21.7 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Kärsön 27.7 (Gunnar Dolk).

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla*

Ny art för Mälärörna. Den 7.5 hörde och spelade Ulf Elman in en brandkronad kungsfågel i Väsby hage.

Gärdsmyg *Troglodytes troglodytes*

Vinterfynd: 1 ex Sandudden 9.1–16.2 (Per Lönnborg), 1–3 ex Sötvattenslaboratoriet 9.1–28.2 (Jan Wernerman m.fl.), 1 ex Rastaholm 10.1–18.1 (Mats Andersson m.fl.), 1 ex Klippans väg 23.1 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Älby hage 27.1 (Urpo Könnömäki), 1 ex Stenhamra 8.2 (Ylva Terelius), 1 ex Torslunda 14.2 (Patrik Engström), 1 ex Svartsjö-viken 20.2 (Gigi Sahlstrand), 2 ex Träkvista 24.2 (Bertil o Ulla Dolk), 1 ex Sötvattenslaboratoriet

3.12 (Jan Wernerman), 1 ex Tappström 25.12 (Jan Wernerman), 1 ex Jungfrusundsåsen 26.12 (Roger Månsson), 2 ex. Skärviks båtbygga 26.12 (Jan Wernerman).

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

1 ex Brunna 7.6 (Rune Jonsson).

Skägges *Panurus biarmicus*

4 ex Helgö kanal 10.1 (Jan Wernerman, Urpo Könnömäki), 1–4 ex Lurudden 23.1–23.2 (Mats Andersson, Ulf Nilsson m.fl.), 2 ex Svartsjö-viken 7.5 (Håkan Markstedt), 1 ex Svartsjö dämme 6.6 (Nils-Olof Jerling m.fl.), 1 ex Menhammarsviken 8.7 (Jan Wernerman), 3–4 ex Svartsjö dämme 23.7–27.7 (Jan Wernerman m.fl.), 1 ex Menhammarsviken 26.7 (Jan Wernerman), 1 ex Svartsjö-viken 11.9 (Jan Wernerman), 1 ex Svartsjö dämme 17.9 (Mats Andersson, Ulf Nilsson), 1 ex Svartsjö dämme 26.9 (Jan Wernerman), 1 ex Svartsjö dämme 2.10 (S Schröder).

Smalnäbbad nötkråka.

Foto: Kjell Häggvik

Pungmes *Remiz pendulinus*

Ny art för Mälärörna. Den 4.6 hörde Gigi Sahlstrand ett läte i Svartsjö dämme som hon direkt kopplade till pungmes. Gigi höll vid tillfället en guidning och kunde därför inte följa upp lätet utan skickade iväg ett larm till övriga fågelskådare och dagen efter kunde pungmes bekräftas. Fågeln kunde därefter både ses och höras fram till 9.6.

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

2 ex Eldgarnsö 2.5 (Mats Gothnier), 1 ex Malmviks strandängar 9.5 (Kurt Idstam), 1 ex Rosenhill 28.8 (Dag Lanerfeldt), 1 ex förbiflygande Torslunda 2.12 (Glenn Cornland).

Råka *Corvus frugileus*

1–2 ex Svartsjövik 18.3–19.3 (Glenn Cornland m.fl.), 1–2 ex Mastområdet 3.4–5.4 (Sven-Erik Schultzberg, Kurt Idstam m.fl.), 2 ex Svartsjövik 10.4 (Gunilla Olsson), 2 ex Lovö prästgård 14.4 (Sven-Erik Schultzberg, Ulf Nilsson), 1 ex Älby hage 30.4 (Urpo Könnömäki), 3 ex Mastområdet 4.5 (Per Lönnborg), 2 ex Mastområdet 10.5 (Sven-Erik Schultzberg), 1 ex Svartsjövik 4.10 (Kjell Häggvik).

Stare *Sturnus vulgaris*

Vinterfynd: 3 ex Bonadammen 5.1 (Mikael Nerman), 1–5 ex Svartsjövik 6.2–28.2 (Glenn Cornland m.fl.)

Bofink *Fringilla coelebs*

Vinterfynd: Uppträder sporadiskt under vintern. 13 fynd från januari och december. En fågel stannade en månad på Gällstaö: 2.1–1.2 (Jan Sondell).

Bergfink *Fringilla montifrigilla*

Vinterfynd: 1 ex födosökande Tappström 9.1 (Jan Wernerman).

Steglits *Carduelis carduelis*

Som mest hela 200 ex vid Granhammar på Munsö 23.10 (Jan Wernerman).

Vinterhämling *Carduelis flavirostris*

4 ex Ekebyhovsparken 6.1 (Bertil & Ulla Dolk), 8 ex Bonadammen 29.10 (Jan Wernerman), 50 ex Svartsjövik 20.2 (Kurt Idstam), 10 ex. Skå kyrka 21.2 (Janne Björk).

Gråsiska *Carduelis flammea*

5 ex av underarten cabaret, som även kallas brun-siska, sågs i Ekerö Sommarstad 5.1 (Kjell Häggvik).

Mindre korsnäbb *Loxia curvirostra*

Relativt normal fyndbild av arten där endast september och oktober saknar fynd.

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

3 ex Väntholmsvik 9.7 (Gigi Sahlstrand), 3 ex Torslunda 3.10 (Glenn Cornland).

Lappspurv *Calcarius lapponicus*

1 ex födosökande fågeltornsparkeringen, Svartsjövik 17.9 (Jan Wernerman), 1 ex sträckande Torslunda 10.9 (Glenn Cornland).

Snöspurv *Plectrophenax nivalis*

3 ex Torslundaåkrarna 10.3 (Glenn Cornland), 1 ex Torslunda 19.3 (Glenn Cornland), 2 ex fågeltornsparkeringen, Svartsjövik 22.3 (Janne Björk), 3 ex Svartsjö dämme 30.10 (Urpo Könnömäki, Rune Jonsson, Bengt Eriksson).

Ortolansparv *Emberiza hortulana*

2 ex sträckte syd vid Torslunda 3.9 (Glenn Cornland, Kjell Häggvik).

Sävspurv *Emberiza schoeniclus*

Vinterfynd: 6 ex 22.2 Sötvattenslaboratoriet (Kjell Kroon, Carina Häger), 6 ex Sötvattenslaboratoriet 3.12 (Jan Wernerman), 1 ex Munsö 4.12 (Jan Wernerman).